Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Lausunto

Vanhempi hallitussihteeri Kosti Honkanen 5.2.2020

20-471

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Puolustusministeriön lausunto hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 127/2020)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt puolustusministeriötä antamaan kirjallisen lausuntonsa viitteen asiassa.

Puolustusministeriö pitää kannatettavana valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteisen tiedonhallinnan ohjauksen keskittämistä ja selkeyttämistä.

Puolustusministeriö on antanut lausuntonsa käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen luonnoksesta valtioneuvoston kanslialle. Puolustusministeriö kiinnitti huomiota muun muassa siihen, että lausunnolla olleita säännöksiä ei voitu pitää tarkkarajaisina ja esityksen suhdetta julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettuun lakiin voitiin pitää epämääräisenä.

Puolustusministeriö katsoo, että edellä mainitut seikat on hallituksen esityksen jatkovalmistelussa otettu huomioon riittävissä määrin, etenkin säännöksen tarkkarajaisuuden osalta.

Puolustusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota esitettyyn säännökseen asiakirjojen luokittelun osalta. Hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ehdotetun momentin mukaan valtioneuvoston kanslia vastaisi valtioneuvoston ja sen ministeriöiden rekisteröitävien asiakirjojen alustavasta turvallisuusluokittelusta. Puolustusministeriön käsityksen mukaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettu laki tai julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettu laki eivät tunnista alustavaa asiakirjojen luokittelua.

Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys ei kerro tarkemmin, mitä nyt käytetyllä alustavalla luokituksella tarkoitetaan, kuka tekisi varsinaisen luokituksen, tuleeko alustavan luokituksen tehneeltä vaatia luokituksen muuttamista ja mitä alustavan luokituksen sisältäville tietoaineistoille tapahtuu varsinaisen luokituksen jälkeen.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan hallituksen esityksen perusteella ei ole täysin selvää, minkä tahon vastuulle turvallisuusluokituksen tekeminen kuuluu. Lisäksi kuvattu toimintatapa voi vaarantaa virheellisen luokituksen kohdalla tietojen salassapidon.

Luontevinta olisi, että luokituksen tekeminen kuuluu selkeästi yhdelle toimijalle, jolla on siihen parhaat edellytyksen ja asiantuntemus. Päätöksen perusteeksi voisi luonnollisesti pyytää apua muilta tahoilta.

Lopuksi puolustusministeriö haluaa kiinnittää huomiota tiedonhallinnassa käytettävien ohjeistusten ja käsitteiden hajanaisuuteen, joita määrittelevät niin tiedonhallintalautakunta kuin tiedonhallintayksiköt. Tästä esimerkkinä nyt käsiteltävän hallituksen esityksen osalta voidaan käyttää tiedonhallintamallin määrittelyä. Tiedonhallintalautakunnan suosituksen sivulla 11 todetaan, että ”tiedonhallintamalli on kuvaus tiedonhallintayksikössä toimivien viranomaisten tehtävien hoidossa toteutettavasta tiedonhallinnasta.” ja että ”tiedonhallintamalli on luonteeltaan tiedonhallintayksikön oma sisäinen määräys siitä, miten tiedonhallinta ja tietojenkäsittely on toteutettava tiedonhallintamallin mukaisesti

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	s-posti, internet
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	e-post, internet
Postal Address	Office	Telephone	Fax	e-mail, internet
Puolustusministeriö				
PL 31	Eteläinen Makasiinikatu 8	0295 16001		kirjaamo@defmin.fi
00131 Helsinki	Helsinki	+358 295 16001		www.defmin.fi

käsiteltäessä tietoaineistoja.” Nyt käsiteltävän hallituksen esityksen sivulla 10 todetaan, että yhteisellä tiedonhallintamallilla valtioneuvoston kanslia ohjaa yhteisissä prosesseissa syntyvän aineiston tallennusta, rekisteröintiä ja käsittelyä sekä viime kädessä niiden säilytystä. Epäselväksi jää, onko tiedonhallintamalli ainoastaan kuvaus vai ohjauksen toteuttamiseen käytettävä väline. Puolustusministeriölle on edelleen epäselvää se, että sen ollessa oma tiedonhallintayksikkönsä, niin miltä osin toinen tiedonhallintayksikkö (VNK) voi ohjata sen toimintaa.

Vanhempi hallitussihteeri Kosti Honkanen